

Abstrakt

Náhrada újmy z protiprávních sterilizací

Tato rigorózní práce se věnuje náhradě újmy z protiprávních sterilizací, a to v režimu civilního, správního a trestního práva. Reaguje tak na aktuální téma odškodňování protiprávních sterilizací Českou republikou jakožto vypořádání se s historickou odpovědností za v minulosti provedené protiprávní sterilizace. Přesto jsou v práci vedeny úvahy o možných problémech, které by se v budoucnosti v souvislosti s touto problematikou mohly objevit. Cílem práce je analýza náhrady újmy z protiprávních sterilizací, popis relevantní právní úpravy, jakož i identifikace jejích nedostatků a deficitů aplikační praxe, včetně předložení návrhů *de lege ferenda*. To je dosaženo rešerší odborné literatury, zhodnocením obsahu relevantní právní úpravy a kritickým rozbořem aktuální judikatury.

Práce je tvořena úvodem, šesti kapitolami a závěrem. V úvodu je uveden cíl práce včetně vymezení výzkumných otázek, metodologie a členění práce s jeho podrobným komentářem. První kapitola vysvětluje klíčový pojem sterilizace a náhrady újmy. Druhá kapitola pojednává o relevantní platné právní úpravě, a to mezinárodní, evropské a české. Třetí kapitola se zaměřuje na relevantní neplatnou právní úpravu. Další kapitoly jsou stěžejní, přičemž každá z nich obsahuje úvahy *de lege ferenda* a dílčí závěr, kde je uvedeno shrnutí problematiky, výhody a nevýhody dané náhrady újmy, případně její komparace s jinými náhradami. Čtvrtá kapitola rozebírá náhradu újmy v rovině občanskoprávní, konkrétně pak při zásahu do osobnostních práv. Vymezuje majetkovou a nemajetkovou újmu, způsob a rozsah její náhrady, jakož i řízení o nich. Pátá kapitola se týká náhrady újmy v režimu správního práva. První část se zaměřuje na poskytnutí jednorázové peněžní částky, v níž se rozebírají podmínky pro poskytnutí nároku a řízení o něm. Rovněž je zde komentována činnost soudů, správních orgánů, Veřejného ochránce práv i lidskoprávních organizací. Druhá část se věnuje náhradě škody v řízení o přestupku. Šestá kapitola se zaměřuje na náhradu újmy v režimu trestněprávním. První část pojednává o náhradě škody a nemajetkové újmy dle trestního řádu. Uvádí podmínky pro přiznání nároku, způsob náhrady a řízení o něm. Druhá část rozebírá peněžitou pomoc obětem trestných činů.

V závěru je provedeno zhodnocení cílů, celkové shrnutí jednotlivých náhrad újmy, posouzení současné právní úpravy a komentování právní úpravy *de lege ferenda*, jejíž přijetí však není nereálné.

Klíčová slova

protiprávní sterilizace, náhrada újmy, informovaný souhlas